

Datum: Rijeka, 9. srpnja 2024.

Kolegij: Etika zdravstvene skrbi

Voditelj: izv. prof. dr. sc. Saša Horvat

Izvoditeljica: Ivana Tutić Grokša, mag. act. soc.

e-mail voditelja: sasa.horvat@uniri.hr

Katedra: Katedra za javno zdravstvo

Studij: Prijediplomski stručni studiji - Fizioterapija redovni

Godina studija: 3

Akademski godina: 2024./2025.

IZVEDBENI NASTAVNI PLAN

Podaci o kolegiju (kratak opis kolegija, opće upute, gdje se i u kojem obliku organizira nastava, potreban pribor, upute o pohađanju i pripremi za nastavu, obveze studenata i sl.):

Kolegij Etika zdravstvene skrbi je obvezni kolegij na trećoj godini prijediplomskog stručnog studija Fizioterapije i izvodi se kroz 15 sati predavanja i 15 sati seminara, ukupno 30 sati nastave i nosi 2 ECTS. Kolegij se izvodi u prostorijama Fakulteta zdravstvenih studija u Rijeci.

Usvajanjem nastavnog sadržaja, cilj kolegija Etika zdravstvene skrbi, ostvaruje se u stjecanju znanja i kompetencija za suočavanje s bioetičkim dilemama u kliničkoj praksi fizioterapeuta. Razumijevajući pojmove, definicije i povijesno - filozofski razvoj etike zdravstvene skrbi, studenti i studentice se osposobljavaju za bioetičku analizu (unutar različitih etičkih teorija) i argumentaciju bioetičkih problema u medicini i u fizioterapiji kritički primjenjujući temeljne bioetičke principe i shvaćajući važnost etičke edukacije u integraciji skrbi za pacijente. Studenti/ice usvajaju i primjenjuju načela Kodeksa fizioterapeutske etike i deontologije kroz primjere iz prakse, uočavajući i uvažavajući dinamiku odnosa tehnološkog razvoja i postojećih bioetičkih pitanja, te preispituju nova bioetička pitanja koja ta dinamika otvara. Stečena znanja i kompetencije studenti i studentice testiraju analizirajući bioetičke izazove u kontekstu različitih kulturoloških vrijednosti (pluralističko društvo) i pristupajući istima interdisciplinarno i transdisciplinarno, usvajajući pritom timski utemeljen bio – psiho – socijalni model pristupa pacijentu.

TEME PREDAVANJA:

1. O etici
2. O skrbi
3. Etika zdravstvene skrbi
4. Bioetika – pojam, definicija, interdisciplinarnost i dijalog
5. Bioetička načela u fizioterapiji
6. Donošenje etičkih odluka unutar različitih sustava vrijednosti (etičke teorije)
7. Proces ostvarivanja informiranog pristanka pacijenta
8. Govorenje istine i privatnost pacijenata

9. Etika zdravstvene skrbi u kontekstu biomedicinskog istraživanja, genetike i transplantacije organa
10. Etika i primjena umjetne inteligencije u zdravstvu
11. Kodeks etike i deontologije fizioterapeuta
12. Etika zdravstvene skrbi i neurodivergentna skupina
13. Etika palijativne skrbi

TEME SEMINARA:

- S1 Kako napisati seminarski rad i izložiti seminarsku prezentaciju?
- S2 Mit o skrbi
- S3 Pojmovi zdravlje i bolest
- S4 Priziv savjesti i etika zdravstvene skrbi
- S5 Bioetika i fizioterapija
- S6 Etički aspekti korištenja umjetne inteligencije u medicini
- S7 Etika skrbi i feminizam
- S8 Pružanje zdravstvene skrbi migrantima i tražiteljima azila (etički aspekti)
- S9 Etika zdravstvene skrbi i neurodivergentna skupina
- S10-15 Slobodni izbor teme

Izvođenje nastave:

Nastava se izvodi u obliku predavanja. Izvršavanjem svih nastavnih aktivnosti te pristupanjem završnom ispitu student stječe 2 ECTS boda.

Predavanja (15 P) – klasična (ex-katedra) predavanja s mogućnošću uključivanja studenata; prikupljanje teorijskih znanja i informacija na temelju primjera, kraće video snimke u okviru odabranih tema

Seminari (15 S) - interaktivna nastava temeljena na primjerima kroz upotrebu metode razgovora; projekcija dokumentarnih filmova na temu seminara; izlaganje seminarskih prezentacija

Popis obvezne ispitne literature:

1. Prezentacije s predavanja
2. N. Gosić, Bioetika in vivo, Pergamena, Zagreb, 2005.
3. Hrvatska komora fizioterapeuta, Kodeks fizioterapeutske etike i deontologije dostupno na <https://www.hkf.hr/wp-content/uploads/2018/12/25.01.2018.-Kodeks-fizioterapeutske-etike.pdf> [25-7-2022]

Popis dopunske literature:

1. E. H. Loewy – R. S. Loewy, Textbook of Healthcare Ethics, 2nd Edition, Kluwer Academic Publishers, 2004.
2. E. Di Nucci, Ethics in Healthcare, Rowman & Littlefield International, London 2018.
3. R. E. Ashcroft – A. Dawson – H. Draper – J. R. McMillan, Principles of Health Care Ethics, 2nd Edition, John Wiley & Sons Ltd, England, 2007.
4. J. C. Moskop, Ethics and Health Care. An Introduction, Cambridge University Press, 2016.
5. D. M. Hester – Toby Schonfeld (ed.), Guidance for Healthcare Ethics Committees, Cambridge University Press, 2012.
6. D. Wade – P. W. Halligan, The biopsychosocial model of illness: a model whose time has come, in Clinical Rehabilitation 2017., Vol. 31(8) 995 – 1004.

7. G. Magill and L. Prybil (ed.), Governance Ethics in Healthcare Organizations, Routledge Taylor & Francis Group, London and New York, 2020.

Nastavni plan:

Popis predavanja (s naslovima i pojašnjenjem):

P1 O etici

Ishodi učenja:

- Razumjeti pojam etika
- Definirati etiku kao filozofsku disciplinu
- Razlikovati deskriptivnu i normativnu etika
- Objasniti pojam medicinska etika

P2 O skrbi

Ishodi učenja:

- Razumjeti pojam skrbi
- Objasniti dimenzije skrbi
- Objasniti pojam skrbi u medicinskoj etici
- Vrijednovati etiku skrbi

P3 Etika zdravstvene skrbi – povijesni presjek

Ishodi učenja:

- Razumjeti pojam etika zdravstvene skrbi,
- Razlikovati faze povijesnog razvoja etike zdravstvene skrbi (primitivna društva, antički svijet, srednji vijek, prosvjetiteljstvo i moderno doba, etika zdravstvene skrbi u 20. stoljeću)
- Analizirati i argumentirati definiciju zdravlja prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji

P4 Bioetika – pojam, definicija, interdisciplinarnost, dijalog

Ishodi učenja:

- Razumjeti pojam bioetika
- Obrazložiti povijesni kontekst nastanka i razvoja bioetike
- Vrijednovati bioetičke perspektive u medicini,
- Opisati razlike u pristupu pacijentu kod medicine potreba i medicine želja

P5 Bioetička načela i fizioterapija

Ishodi učenja:

- Definirati bioetička načela,
- Obrazložiti princip ranjivosti u bioetici
- Razumjeti važnost koncepta kvaliteta života
- Identificirati bioetičke dileme u fizioterapiji

P6 Donošenje etičkih odluka unutar različitih sustava vrijednosti (etičke teorije)

Ishodi učenja:

- Objasniti načine etičkog rasuđivanja u donošenju odluka,
- Prepoznati vrijednosti u društvu i vrijednosti u zdravstvu,
- Razumjeti različite etičke teorije (deontološke, utilitarističke i etika vrline)
- Krički promišljati i argumentirati različite etičke pristupe

P7 Proces ostvarivanja informiranog pristanka pacijenta

Ishodi učenja:

- Objasniti i razumjeti pacijentovo pravo na informiranu suglasnost
- Identificirati elementi informiranog pristanka
- Objasniti proces informiranja pacijenta
- Analizirati zakonski okviri Zakona o informiranoj suglasnosti u Hrvatskoj

P8 Govorenje istine i privatnost pacijenata

Ishodi učenja:

- Interpretirati pravo na istinu i privatnost u medicinskoj praksi
- Razumjeti i objasniti razloge ograničenja govoru istine u medicinskoj praksi

- Analizirati pravne norme Zakona o zaštiti prava pacijenata koje se odnose na privatnost pacijenta i njegovo pravo na informiranost

P9 Etika zdravstvene skrbi u kontekstu biomedicinskog istraživanja, genetike i transplantacije organa

Ishodi učenja:

- Razumjeti važnost istinitosti u prikazivanju rezultata istraživanja i u otkrivanju pogrešaka u biomedicinskom istraživanju,
- Objasniti ulogu pravednosti u raspodjeli doprinosa istraživanja
- Identificirati i objasniti međunarodne dokumente i kodekse o istraživanju na ljudskim subjektima i njihovoj zaštiti (prenatalna skrb, moždana smrt, donacija organa)

P10 Etika i primjena umjetne inteligencije u zdravstvu

Ishodi učenja:

- Definirati umjetnu inteligenciju
- Razumjeti funkciju i svrhu umjetne inteligencije u zdravstvu
- Objasniti temelje etičke problematike šire primjene umjetne inteligencije u zdravstvu

P11 Kodeks fizioterapeutske etike i deontologije

Ishodi učenja:

- Analiza Kodeksa fizioterapeutske etike i deontologije,
- Analiza pravnih i etičkih normi na primjerima iz fizioterapeutske prakse

P12 Etika zdravstvene skrbi i neurodivergentna skupina

Ishodi učenja:

- Definirati pojam neurodivergentna skupina
- Identificirati etičku problematiku vezanu uz zdravstvenu skrb neurodivergentne skupine

P13 Etika palijativne skrbi

Ishodi učenja:

- Definirati pojam palijativne skrbi i hospicijske skrbi
- Objasniti i razumjeti važnost skrbi na kraju života i (*end – of – life care*), važnost terminalne skrbi i bioetička pitanja na kraju života (odbijanje hrane i pića, terminalna sedacija, terapija boli, distanzija)

Popis seminara s pojašnjenjem:

S1. Kako napisati seminarski rad i izložiti seminarsku prezentaciju?

Ciljevi i očekivani ishod: napisati kvalitetan pregledni ili istraživački seminarski rad, pronaći i koristiti relevantnu seminarsku literaturu, pripremiti kvalitetnu prezentaciju

S2. Mit o skrbi

Ciljevi i očekivani ishod: razlikovati dimenzije skrbi; kritički prosuđivati etiku skrbi; analizirati društvene uzroke i shvaćanje skrbi

S3. Pojmovi zdravlje i bolest

Ciljevi i očekivani ishod: analizirati značenje pojmova zdravlja (tjelesnog, mentalnog, socijalnog) i bolesti; promicati prava pacijenata s naglaskom na ranjive skupine pacijenata

S4. Priziv savjesti i etika zdravstvene skrbi

Ciljevi i očekivani ishod: razlikovati ključne momente u procesu priziva savjesti i postupke koji slijede

S5. Bioetika i fizioterapija

Ciljevi i očekivani ishod: analizirati bioetičke teme vezane uz fizioterapiju, definirati temeljnu problematiku u pojedinim slučajevima

S6. Etički aspekti korištenja umjetne inteligencije u medicini

Ciljevi i očekivani ishod: analizirati etičku problematiku vezanu uz korištenje umjetne inteligencije u medicini; kritički prosuđivati širu primjenu i utjecaj na sve čimbenike zdravstvenog sustava

S7. Etika skrbi i feminizam

Ciljevi i očekivani ishod: razlikovati ključne momente u procesu etike skrbi s obzirom na feminizam

S8. Pružanje zdravstvene skrbi migrantima i tražiteljima azila (etički aspekti)

Ciljevi i očekivani ishod: analizirati etičku i društvenu problematiku vezanu uz pružanje zdravstvene skrbi migrantima i tražiteljima azila

S9. Etika zdravstvene skrbi i neurodivergentna skupina

Ciljevi i očekivani ishod: analizirati etičku problematiku vezanu uz skrb pripadnika neurodivergentne skupine

S10. – S15. Slobodne teme

Popis vježbi s pojašnjenjem:

Kolegij se izvodi bez vježbi.

Obveze studenata:

Studenti su obvezni redovito pohađati i aktivno sudjelovati u svim oblicima nastave.

Ocjenjuje se:

- seminarski rad:
 - a) pisani seminarski rad
 - b) seminarska prezentacija (izlaganje studenata)
- završni ispit.

Ispit (način polaganja ispita, opis pisanog/usmenog/praktičnog dijela ispita, način bodovanja, kriterij ocjenjivanja):

ECTS bodovni sustav ocjenjivanja:

Ocjenjivanje studenata provodi se prema važećem **Pravilniku o studijima Sveučilišta u Rijeci**, te prema **Pravilniku o ocjenjivanju studenata na Fakultetu zdravstvenih studija u Rijeci**.

Rad studenata vrednovat će se i ocjenjivati tijekom izvođenja nastave, te na završnom ispitu. Od ukupno **100 bodova**, tijekom nastave student može ostvariti **50 bodova**, a na završnom ispitu **50 bodova**.

Ocjenjivanje studenata vrši se primjenom ECTS (A-F) i broječnog sustava (1-5). Ocjenjivanje u ECTS sustavu izvodi se **apsolutnom raspodjelom**.

Od maksimalnih 50 ocjenskih bodova koje je moguće ostvariti tijekom nastave, student mora sakupiti minimum od 25 ocjenskih bodova da bi pristupio završnom ispitu. Nazočnost na predavanjima i seminarima je obvezna.

Ocjenske bodove student stječe aktivnim sudjelovanjem u nastavi, izvršavanjem postavljenih zadataka i izlaskom na ispit.

Pohađanje nastave

Student može izostati s 30% nastave isključivo **zbog zdravstvenih razloga** što opravdava liječničkom ispričnicom, prisustvovanje na sportskom natjecanju što opravdava potvrdom sportskog saveza ili slično.

Ocjenjivanje:

Nastava (najviše do 50 bodova)

Tijekom nastave, kroz oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja studenata, moguće je ostvariti najviše 50 bodova. Studenti koji su tijekom nastave ostvarili od 0 do 24,99% ocjenskih bodova od ocjenskih 50 bodova koje je bilo moguće steći tijekom nastave, ne mogu izaći na završni ispit i moraju ponovno upisati predmet. Studenti koji su tijekom nastave ostvarili minimalno 25 ocjenskih bodova, mogu pristupiti završnom ispitu.

a) Aktivnost na nastavi (do 20 bodova) - aktivno sudjelovanje u raspravama tijekom predavanja i seminarske nastave, priprema za nastavne jedinice itd.

b) Seminarski rad (do 30 bodova)

Od studenata se očekuje izvršavanje 2 seminarska zadatka:

1. seminarski zadatak: pisani seminarski rad (do 20 bodova)
2. seminarski zadatak: usmeno izlaganje seminarske prezentacije (do 10 bodova)

KRITERIJI ZA VREDNOVANJE SEMINARSKOG RADA SU SLJEDEĆI:

1. SEMINARSKI ZADATAK: PISANI SEMINARSKI RAD

AKTIVNOST STUDENTA	OBRAZLOŽENJE	BROJ BODOVA
Forma	Prisutnost svakog elementa seminarskog rada: - (N) naslovna stranica = 0,5 bod - (S) sadržaj = 0,5 bod - (U) uvod = 0,5 bod - (Z) zaključak = 0,5 bod - (PL) popis literature = 0,5 bod	2,5
Razrada rada	- (NS) normativ stranice = 0,5 bod - (GB) grafičko i brojčano oblikovanje = 0,5 bod - (INT) interpunkcijski znakovi = 0,5 bod - (OPS) opseg rada od 7-10 stranica = 0,5 bod - (GRA) poštivanje gramatičkih pravila = 1 boda - (TEMA) obrada teme = 5 bodova - (CITAT) poštivanje pravila citiranja = 2 boda	10

Literatura	Znanstveni i stručni izvori (članci i knjige) - 1 izvor = 0,5 bod Internetski izvori - 3 izvora = 0,5 bod	2,5
Zaključak	Kvaliteta zaključka od 1 do 2,5 (sinteza najvažnijih nalaza u radu, implikacije za praksu i/ili buduća istraživanja)	2,5
UKUPNO:		17,5

2. SEMINARSKI ZADATAK: USMENO IZLAGANJE SEMINARSKOJ PREZENTACIJI

AKTIVNOST	OBRAZLOŽENJE	BROJ BODOVA
VRIJEME (V)	Student treba izložiti prezentaciju u trajanju od 10 min (ne kraće od 09 i ne dulje od 11 min)	1
FORMA/NAČIN IZVEDBE (F)	Vrednuje se: - Unaprijed izlaganje dijelova rada (sadržaj prezentacije na slide-u) = 0,5 boda - Jasnoća izlaganja i način izvedbe (glas, neverbalna izvedba) = 0,5 boda - Izvedba bez čitanja sa papira = 0,5 bod	1,5
SADRŽAJ (S)	Vrednuje se: - Uvod u temu = 0,5 boda - Cilj/svrha = 0,5 boda - Glavne ideje i točnost = 2 bod	3
ZAKLJUČAK (Z)	Vrednuje se: - Sinteza najvažnijih nalaza drugim riječima	1,5
LITERATURA (L)	Vrednuje se: - Stavljanje popisa korištene literature na zadnjem slide-u = 0,5 bod - Točno i dosljedno navođenje izvora = 0,5 bod	1
RASPRAVA (R)	Vrednuje se: - Odgovor na pitanja = 1 boda - Poticaj na raspravu = 1 bod	2
UKUPNO:		10

ROK	Predaja seminarskog rada do roka naznačenog za predaju = 1,5 Izlaganje prezentacije prema predviđenom rasporedu	2,5
------------	--	-----

	izlaganja / u dodijeljenom terminu = 1	
UKUPNO:		2,5

Završni ispit (ukupno 50 ocjenskih bodova)

Tko može pristupiti završnom ispitu:

Studenti koji su tijekom nastave ostvarili jednako ili više od 25 bodova obavezno pristupaju završnom ispitu na kojem mogu ostvariti maksimalno 30 bodova.

Tko ne može pristupiti završnom ispitu:

Studenti koji su tijekom nastave ostvarili manje od 25 bodova nemaju pravo izlaska na završni ispit (upisuju kolegij druge godine).

Završni ispit studentima nosi 50% ocjenskih bodova. Na testu nema negativnih bodova. Uvjet za prolazak je 50% ispravno riješenog testa. Sva pitanja iz ispita bit će iz održane nastave i dostupnih materijala.

Završni ispit je pismeni ispit koji sadrži 14 pitanja s mogućnošću odabira točnog odgovora.

Bodovanje na završnom ispitu provodi se u skladu s donjom tablicom:

Broj točno riješenih pitanja	Bodovi
0-6	0
7	25
8	29
9	33
10	37
11	41
12	45
13	48
14	50

Ocjenjivanje u ECTS sustavu vrši se apsolutnom raspodjelom, odnosno na temelju konačnog postignuća:

A – 90 - 100% bodova-izvrstan (5)
 B – 75 - 89,9%- vrlo dobar (4)
 C – 60 - 74,9% -dobar (3)
 D – 50 - 59,9% -dovoljan (2)
 F – 0 - 49,9% -nedovoljan (1)

Mogućnost izvođenja nastave na stranom jeziku:

Trenutno ne postoje kapaciteti.

Ostale napomene (vezane uz kolegij) važne za studente:

Izvoditelji kolegija:
 izv. prof. dr. sc. Saša Horvat (sasa.horvat@medri.uniri.hr)
 Ivana Tutić Grokša, mag. act. soc. (ivanatg@medri.uniri.hr)

SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (za akademsku 2024./2025. godinu)

Raspored nastave

Datum	Predavanja (vrijeme i mjesto)	Seminari (vrijeme i mjesto)	Nastavnik/ca
25.11.2024.	12,00-12,45 13,00-13,45 14,00-14,45 P1-P2 Informatička učionica		Izv. prof. dr. sc. Saša Horvat
02.12.2024.	11,00-11,45 12,00-12,45 13,00-13,45 P3-P4 Informatička učionica		Izv. prof. dr. sc. Saša Horvat
03.12.2024.	11,00-11,45 12,00-12,45 13,00-13,45 P5-P7 Z6		Izv. prof. dr. sc. Saša Horvat
09.12.2024.	12,00-12,45 13,00-13,45 14,00-14,45 P8-P10 Informatička učionica		Izv. prof. dr. sc. Saša Horvat

10.12.2024.		8,00-8,45 9,00-9,45 10,00-10,45 S1-S3 Z3	Ivana Tutić Grokša, mag. act. soc.
16.12.2024.	11,00-11,45 12,00-12,45 13,00-13,45 P11-P13 Z3		Izv. prof. dr. sc. Saša Horvat
17.12.2024.		8,00-8,45 9,00-9,45 10,00-10,45 S4-S6 Z5	Ivana Tutić Grokša, mag. act. soc.
07.01.2025.		8,00-8,45 9,00-9,45 10,00-10,45 S7-S9 Z5	Ivana Tutić Grokša, mag. act. soc.
14.01.2025.		8,00-8,45 9,00-9,45 10,00-10,45 S10-S12 Z5	Izv. prof. dr. sc. Saša Horvat
21.01.2025.		8,00-8,45 9,00-9,45 10,00-10,45 S13-S15 Z5	Izv. prof. dr. sc. Saša Horvat

Popis predavanja, seminara i vježbi

P	PREDAVANJA (tema predavanja)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
P1	O etici	2	Informatička učionica
P2	O skrbi	1	Informatička učionica
P3	Etika zdravstvene skrbi	1	Informatička učionica
P4	Bioetika – pojam, definicija, interdisciplinarnost i dijalog	2	Informatička učionica
P5	Bioetička načela u fizioterapiji	1	Z6
P6	Donošenje etičkih odluka unutar različitih sustava vrijednosti (etičke teorije)	1	Z6
P7	Proces ostvarivanja informiranog pristanka pacijenta	1	Z6
P8	Govorenje istine i privatnost pacijenata	1	Informatička učionica
P9	Etika zdravstvene skrbi u kontekstu biomedicinskog istraživanja, genetike i transplantacije organa	1	Informatička učionica
P10	Etika i primjena umjetne inteligencije u zdravstvu	1	Informatička učionica
P11	Kodeks etike i deontologije fizioterapeuta	1	Z3
P12	Etika zdravstvene skrbi i neurodivergentna skupina	1	Z3
P13	Etika palijativne skrbi	1	Z3
	Ukupan broj sati predavanja	15	

S	SEMINARI (tema seminara)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
S1	Kako napisati seminarski rad i izložiti seminarsku prezentaciju?	1	Z3
S2	Mit o skrbi	1	Z3
S3	Pojmovi zdravlje i bolest	1	Z3
S4	Priziv savjesti i etika zdravstvene skrbi	1	Z5
S5	Bioetika i fizioterapija	1	Z5
S6	Etički aspekti korištenja umjetne inteligencije u medicini	1	Z5
S7	Etika skrbi i feminizam	1	Z5
S8	Pružanje zdravstvene skrbi migrantima i tražiteljima azila (etički aspekti)	1	Z5
S9	Etika zdravstvene skrbi i neurodivergentna skupina	1	Z5
S10-15	Slobodni izbor teme	6	Z5
	Ukupan broj sati seminara	15	

	ISPITNI TERMINI (završni ispit)
1.	03.02.2025.
2.	10.02.2025.
3.	15.02.2025.
4.	16.06.2025.
5.	05.09.2025.